

Innst. S. nr. 136

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:115 (2007–2008)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen om en gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning for å bedre pasientenes rettigheter og vilkår

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning, for å bedre pasientenes rettigheter og vilkår."

Forslagsstillerne viser til at Norsk pasientskadeerstatning (NPE) ble opprettet i 1988. Fra 1. januar 2003 er NPE organisert som et uavhengig statlig forvaltningsorgan underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. Siden 1988 har NPE mottatt i overkant av 35 000 saker og utbetalt i underkant av 3,4 mrd. kroner i erstatning.

Forslagsstillerne mener det er store behov for forbedringer i ordningen, og at det blant annet bør være en pasients rett å få muligheten til personlig oppmøte når saken skal vurderes i NPE.

Forslagsstillerne mener også det er behov for en gjennomgang av ordningen når det gjelder erstatningsutmålinger.

Forslagsstillerne er kjent med at det i mange tilfeller er svært lang saksbehandlingstid, noe som ofte oppfattes som en ekstrabelastning for den skadelidte. En revidering og gjennomgang av NPE-ordningen bør derfor etter forslagsstillernes mening ha som ambisjon å få redusert saksbehandlingstiden kraftig.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Bjørg Mikalsen, vil vise til at pasientskadeloven trådte i kraft 1. januar 2003, og den har vært behandlet i Stortinget som lovsak fire ganger i løpet av 2007 og 2008. Ved disse behandlingene er ordningen bl.a. utvidet til å omfatte også privat helsesektor. Også en rekke andre forhold ved erstatningsordningen er vurdert. Det skal bl.a. nevnes at Statskonsult etter oppdrag fra daværende Helsedepartementet gjorde en evaluering av Norsk pasientskadeerstatning i 2004 (Statskonsult Rapport 2004:4). Det vises også til Stortingets behandling av Dokument nr. 4:1 (2008–2009) – Sivilombudsmannes vurdering av saksbehandlingstiden og saksbehandlingrutiner i NPE – i desember 2008. NPE skal på bakgrunn av Sivilombudsmannens merknader ha endret sine rutiner vedrørende forsinkelsesmeldinger og orienteringsbrev til erstatningssøker. NPE har høsten 2008 også etablert et servicesenter for å styrke sin service til pasienter som søker erstatning. NPE tar imot dem som ønsker å møte personlig. Rent faktisk gjennomføres det flere møter i året både i NPEs lokaler eller ved at NPEs saksbehandler drar på hjemmebesøk. Når det gjelder NPEs anvendelse av regelverket og avgjørelser i enkeltsaker, så vises det til at vedtakene kan påklages til Pasientskadenemnda og prøves for domstolene.

I tillegg er NPE behandlet ved hver budsjettbehandling på bakgrunn av Regjeringens orienteringer

og forslag i St.prp. nr. 1. Flertallet vil vise til at en enstemmig komité i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2008–2009) pekte på at saksbehandlingstiden i NPE er lang, og ba Helse- og omsorgsdepartementet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 vurdere behovet for å øke bevilgningene for å redusere saksbehandlingstiden.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, mener på denne bakgrunn at det ikke er behov for å pålegge Regjeringen en ekstra omgang med gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, og fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener Regjeringen må foreta en gjennomgang av bruken av sakkyndige i NPE. NPE gjør sine medisinske vurderinger ved hjelp av egne rådgivende leger. Der disse ikke kan benyttes, innhentes uttalelser fra spesialister over hele landet med relevant medisinsk-faglig bakgrunn. Det er den enkelte saksbehandler i NPE som finner frem til sakkyndige i den enkelte sak. Det er en selvfølge at den sakkyndige ikke er inhabil, men NPE tar ikke selv standpunkt til dette. Spørsmålet om habilitet blir overlatt til den enkelte sakkyndige. I særskilte tilfeller innhentes også uttalelser fra utenlandsk sakkyndig. Norske fagmiljøer innen ulike spesialiteter er i mange tilfeller små. Det er dermed stor sannsynlighet for at den medisinske sakkyndige i en sak kjenner den eller dem som har forårsaket pasientskaden. Det er vanskelig å kritisere egne fagkolleger, og dette kan påvirke den sakkyndiges vurdering av en hendelse der det kan ha oppstått en pasientskade. Økt bruk av sakkyndige fra andre nordiske land vil være et alternativ.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av bruk av sakkyndige i saker i Norsk pasientskadeerstatning."

Komiteen har merket seg at saksbehandlingstiden i NPE er lang som følge av stor pågang av saker, og mener dette er uheldig av hensyn til dem som søker om erstatning. Det er innført en køordning for behandling av sakene. For å forhindre at saksbehandlerne har for store porteføljer tildeles sakene ikke saksbehandler før de tas ut av køen. Sivilombudsmannen har påpekt at dette er uheldig av hensyn til rettssikkerheten til dem som søker om erstatning. Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 11 (2008–2009) der en samlet komité ber Helse- og omsorgsdepartementet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 om å vurdere behovet for økte bevilgninger for å styrke kapasiteten ved NPE og dermed redusere saksbehandlingstiden for søknader om pasientskadeerstatning. Komiteen mener også det er viktig at NPE prioriterer en rask og god saksavvikling, slik at antall ubehandlede saker kan reduseres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til evaluering av Norsk pasientskadeerstatning i 2004 (Statskonsult, Rapport 2004:4). I denne rapporten fremheves det at det er behov for mer direkte kontakt mellom pasienten og NPE og mer informasjon til allmennheten, pasienter og helsepersonell om hva som omfattes av erstatningsordningen.

Disse medlemmer mener også det er grunn til å se nærmere på om NPE kan oppleves som en slags motpart til erstatningssøkeren, stikk imot det som er hensikten. Disse medlemmer vil påpeke at bruk av advokat i erstatningssakene over tid har endret seg, og årsaken til utvidet bruk av advokatbistand skal være behov for spisskompetanse. Disse medlemmer mener det vil være interessant å se nærmere på hvordan det orienteres om bruk av advokatbistand, og om endringene fra 2009 som medfører at det nå kun benyttes advokater med fast salærtakst, får negative følger for erstatningssøker.

Disse medlemmer mener også det bør vurderes om ordningen fungerer slik at alle erstatningssøkere får lik mulighet til å nå frem med sine krav. Tilbud om kyndig bistand som hjelper pasienten med å belyse sin sak, er viktig, og det bør etter disse medlemmers mening ikke oppstå situasjoner hvor erstatningssøker ikke når frem med et berettiget krav på grunn av mangel på bistand.

Etter hva disse medlemmer kjenner til, er ventetiden på behandling av saker i mange tilfeller lang. En av intensjonene med å opprette et statlig forvaltningsorgan til å ivareta erstatningssaker innenfor helsesektoren, var å sørge for kort behandlingstid. For personer som har vært utsatt for feilbehandling, kan lang saksbehandlingstid være en ekstra påkjenning, og det er, slik disse medlemmer ser det,

viktig at den økonomiske kompensasjonen kommer skadelidte til gode innen så kort tid som mulig.

Disse medlemmer mener også det er grunn til å se nærmere på praksisen hvor avkorting av erstatningsbeløpet blir begrunnet med at den skadelidte har kort levetid igjen. Det har etter disse medlemmers mening fremkommet mange enkelt-saker som viser at ordningen har svakheter, og at pasientenes rettigheter og vilkår bør forbedres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å foreta en gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning for å bedre pasientenes rettigheter og vilkår."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om å foreta en gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning for å bedre pasientenes rettigheter og vilkår.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av bruk av sakkyndige i saker i Norsk pasientskadeerstatning.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:115 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen om en gjennomgang av ordningen med Norsk pasientskadeerstatning for å bedre pasientenes rettigheter og vilkår – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 5. februar 2009

Harald T. Nesvik

leder

Trygve Slagsvold Vedum

ordfører

